

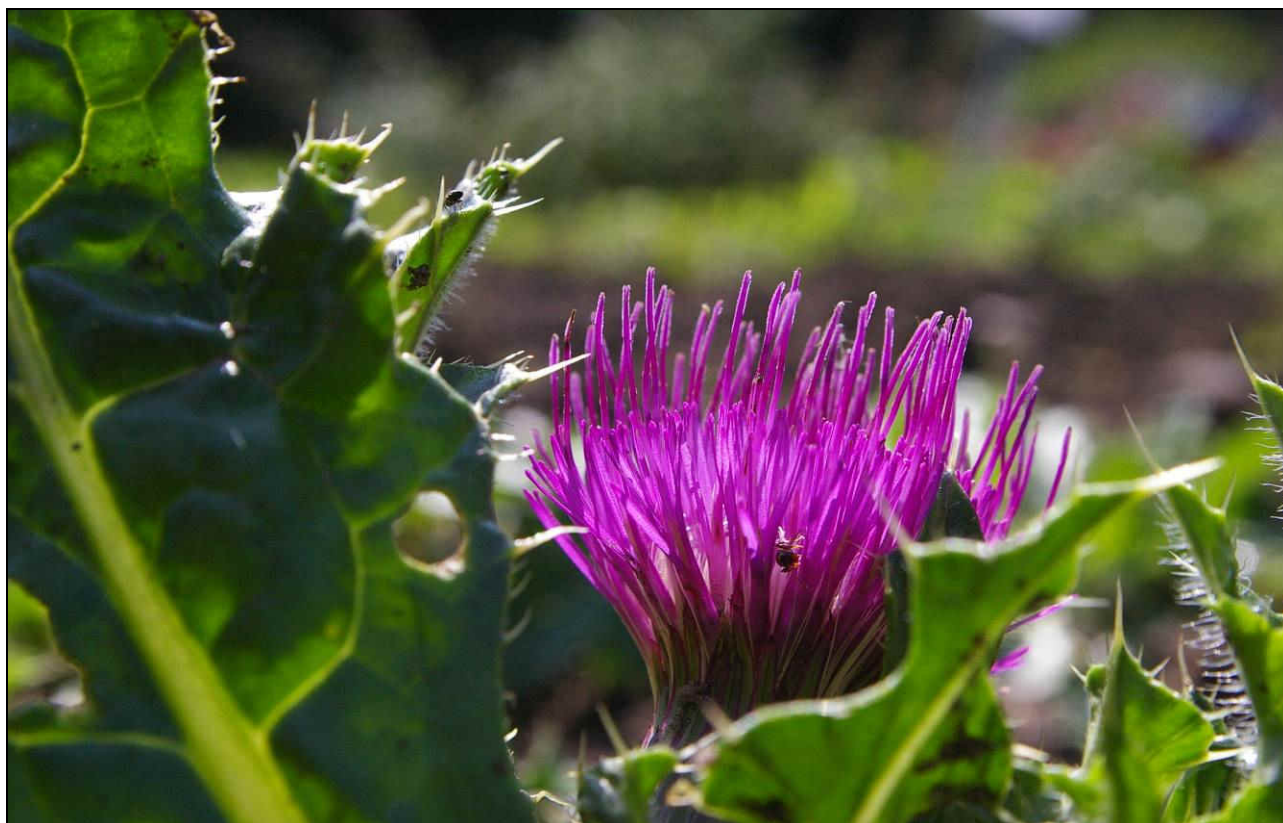
OCHRANA BIODIVERZITY

Národní program ČSOP

Závěrečná zpráva o projektu

Název projektu: **Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin**

číslo projektu: **141004**

* pcháč bezlodyžný - školní botanická zahrada SZeS Dalovice

Organizace, která projekt realizovala:

organizace : **EC Meluzína RCAB**

číslo registrace MV ČR : **VSC/1-16504/92R**

adresa sídla: **Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01**

statutární zástupce: **Ing. Martin Lípa**

funkce: **vedoucí regionálního centra**

telefon , e-mail, www: **777086620, ec.meluzina@volny.cz, www.meluzina.info/**

Údaje o projektu

obsah: **Praktická opatření k zachování/obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin**

stručný popis:

- 1. Údržba a založení zdrojových ploch lučních druhů.**
- 2. Metodická pomoc partnerovi projektu při zakládání sbírky lučních rostlin.**
- 3. Propagace sbírky a druhově pestrých luk**
- 4. Využití zapěstovaných rostlin pro ekologickou výchovu**

Stručný popis realizace projektu:

**Projekt byl podpořen Českým svazem ochránců přírody v rámci národního programu "Ochrana biodiversity".*

**Projekt byl spolufinancován z prostředků příspěvku Karlovarského kraje.*

Děkujeme všem donorům za pochopení a laskavou podporu našeho úsilí.

Cíle projektu v roce 2010 byly stanoveny takto:

1. Zapěstování typických druhů travních společenstev
2. Metodická pomoc při zakládání sbírkové části.
3. Propagace druhově pestrých luk u široké veřejnosti
4. Využití lučních rostlin pro ekologickou výchovu

Realizace jednotlivých částí projektu:

1. Zapěstování typických druhů travních společenstev

První metodou přenosu do botanické zahrady byl odběr osiva na stanovištích v přírodě a následný výsev na záhony.

Tato metoda vyžaduje poměrně intenzivní péči o klíčící rostliny, které by mohli snadno podlehnout konkurenčnímu tlaku plevelů na záhonech. Zálivka není zcela nezbytná, protože rostliny rostou pouze tolik kolik jim umožní kořenový systém.

Další metodou bylo odebrání celých rostlin a budou zapěstovány přímo na záhonech. U této metody je zálivka nezbytná. Rostliny je nutné kvůli identifikaci přesazovat během vegetace. Po přesazení nestačí narušený kořenový systém zásobovat rostlinu dostatečně vodou a bez zálivky většinou rostliny uhynou.

Odběr semen, plodů či celých rostlin probíhal mimo zvláště chráněná území nebo území s vysokou přírodní hodnotou. Pro odběr rostlinného materiálu byly předem vytipovány pozemky s probíhající výstavbou komunikací nebo budov a terénní zářezy komunikací.

Údržba všech ploch rostlin spočívala v zachování bezplevelného stavu, ochraně rostlin proti hlodavcům a v doplňování záhonů dalšími rostlinami výsevem i přenosem z volné přírody. U rostlin popínavých nebo poléhavých (např. čičorka pestrá) byly instalovány opěrné konstrukce.

Zapěstované rostliny budou perspektivně sloužit jako matečnice pro produkci osiv v následujících letech. V současné době spolupracujeme se správou CHKO Slavkovský les. Předpokládáme, že v průběhu let 2010-2011 budeme dále upřesňovat prioritní druhy k obohacování lučních směsí zvláště na samovolně zatravněné orné půdě nebo na plochách navrhovaných zemědělci k obnově travního drnu.

Plánovaný počet 25 druhů se podařilo dodržet. Seznam zapěstovaných druhů je uveden v příloze této závěrečné zprávy.

Všechny výše uvedené druhy přeneseny do zahrady ze severní poloviny okresu Karlovy Vary - územně - správní obvod obce s rozšířenou působností Ostrov.

V roce 2010 byly předmětem přenosu výhradně běžné druhy lučních společenstev pro jejichž přenosy není zapotřebí výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů.

Dlouhodobým cílem je získat zkušenosti s pěstováním planě rostoucích rostlin.

V příštích letech bychom velmi rádi přenesli pomocí výsevů do botanické zahrady záložní rostliny některých ohrožených druhů Karlovarského kraje.

2. Metodická pomoc při zakládání sbírkové části.

U nově zakládané sbírky je nutné již od začátku dbát na potřebnou evidenci odkud byl výchozí materiál získán hlavně s ohledem na pozdější šíření a přisívání do lučních směsí.

Za tímto účelem byla pro obsluhu zpracována potřebná evidence jako soubor - sešit tabulkového procesoru - tak aby se evidence mohla operativně doplňovat bez nároků na specializovaný software.

Další metodickou nezbytností je správná organizace sbírky aby sbírka byla dobře přístupná pro obsluhu zahrady i pro návštěvníky a větší exkurse. To je důležité vzhledem k plánovanému využití pro environmentální výchovu a vzdělávání.

Z hlediska pěstitelského probíhalo v podstatě pocelou vegetaci školení pro rozeznávání raných vývojových stádií rostlin tak, aby nedocházelo k jejich likvidaci při údržbě záhonů.

Dále bylo důležitou součástí zvážení speciálních ekologických nároků jednotlivých druhů nebo upozornění na fenologické zvláštnosti.

Externí odborníci byly využiti k přeuročování sporného materiálu, redakci popisek rostlin v botanické zahradě a při odborných recenzích aktivit na propagaci druhově pestrých luk u široké veřejnosti.

Jako externí spolupracovníci se do metodické pomoci zapojili:

Ing. Alexandra Masopustová - profesionální botanik

Ing. Čestmír Ondráček CSc. - botanik Chomutovského muzea

Ze spolupracujících SZeŠ Dalovice byly průběžně školeni:

Ing. Jindřich Košner - dendrolog a správce zahrady

Mgr. Vladimír Zicha - zástupce ředitele školy

Studenti přítomní na individuálních nebo výukových praxích.

V průběhu roku 2010 bylo celkem poskytnuto ve prospěch zahrady 25 celodenních konzultací. Na 15 z nich bylo za přítomnosti 4-16 praktikujících studentů SZeŠ Dalovice.

3. Propagace sbírky a druhově pestrých luk u široké veřejnosti

K propagaci byly využity stávající webové stránky EC Meluzína RCAB na adrese www.meluzina.info/

V sekci Ekologická výchova záložce Ekovýchové programy byla umístěna fotodokumentace tabulí s rozpracovanými tématy environmentálního vzdělávání a krátké charakteristiky stanovišť ke kterým jsou tabule zpracovány.

Sekce byla též doplněna archivní snímky, které připomenou prováděné programy ekologické výchovy.

Dále zde byla umístěny dvě prezentace:

1. Všeobecná prezentace botanické zahrady
2. Prezentace lučních druhů Karlovarské květeny

Všeobecná prezentace botanické zahrady

Tato prezentace obsahuje orientační plán zahrady s vysvětlením jejího koncepčního rozvržení, ukázka popisky a výklad jejího obsahu

Dále jsou zde upoutávky na jaro, léto, podzim a zimu pro návštěvu botanické zahrady, e-mailové a telefonické kontakty na odpovědné pracovníky schopné podat podrobnější informace.

Prezentace lučních druhů Karlovarské květeny

Prezentace populární formou přibližuje některé druhy luk a pastvin Karlovarského kraje jako významné sbírkové části zahrady. Také zde jsou e-mailové a telefonické kontakty na odpovědné pracovníky schopné podat podrobnější informace.

4. Využití zapěstovaných lučních rostlin pro ekologickou výchovu

Obě výše uvedené prezentace jsou volně ke stažení z www.meluzina.info pro zájemce o problematiku květeny Karlovarského kraje nebo pro zájemce o návštěvu botanické zahrady.

Tyto prezentace jsou volně editovatelné a mohou tak sloužit jako pomůcka pro pedagogické pracovníky při přípravě exkurse do botanické zahrady. V případě potřeby si do prezentace mohou pedagogové, studenti či další zájemci sami vkládat další snímky nebo potřebné údaje.

Předpokládané výstupy projektu a jejich dosažení

1. Dvacet pět druhů lučních rostlin zapěstovat ve sbírkové části botanické zahrady-
Založení 25 zdrojových ploch

** splněno v plném rozsahu - viz dále uvedený seznam*

2. Založení systému evidence sbírkových rostlin

** splněno v plném rozsahu - soubor s evidencí předán Mgr. Vladimíru Zichovi*

3. Předání praktických zkušeností s pěstováním planých rostlin.

** splněno v plném rozsahu - plněno v průběhu celé vegetace*

4. Prezentace lučních rostlin prostřednictvím www.meluzina.info/

** splněno v plném rozsahu - viz www.meluzina.info/ sekce ekologická výchova
záložka Ekovýchovné programy*

5. Pravidelné využití pro sbírkových rostlin pro ekologickou výchovu středoškoláků

** splněno v plném rozsahu - plněno v průběhu celé vegetace*

6. Fotodokumentace.

** splněno v plném rozsahu - viz příloha obsahující 12 fotografií*

Splnění podmínek publicity

Na webových stránkách organizace - realizátora projektu: <http://www.meluzina.info/> byl umístěn odkaz na <http://www.csop.cz/> do sekce Poradenství. Dále je odkaz na <http://www.csop.cz/> umístěn v sekci EC Meluzína RCAB v záložce Spolupracující organizace a příznivci. V této záložce je též umístěno poděkování za podporu našich projektů.

Poděkování a odkazy na weby všech sponzorů byly vloženy také do prezentací vzniklých v rámci projektu.

Tato zpráva po schválení odborným garantem bude umístěna na: <http://www.meluzina.info/> v sekci Ochrana přírody.

Seznam rostlin zapěstovaných na zdrojových plochách v roce 2010

P.č.	české názvy	vědecké názvy	čeleď
1	bukvice lékařská	<i>Betonica officinalis</i>	hluchavkovité
2	chrpa čekánek	<i>Centaurea scabiosa</i>	hvězdnicovité
3	chrpa luční	<i>Centaurea jacea</i>	hvězdnicovité
4	pampeliška srstnatá	<i>Leontodon hispidus</i>	hvězdnicovité
5	tomka vonná	<i>Anthoxantum odoratum</i>	lipnicovité
6	sveřep bezbranný	<i>Bromus inermis</i>	lipnicovité
7	medyněk vlnatý	<i>Holcus lanatus</i>	lipnicovité
8	kostřava rákosovitá	<i>Festuca arundinacea</i>	lipnicovité
9	kostřava luční	<i>Festuca pratensis</i>	lipnicovité
10	kostřava červená	<i>Festuca rubra</i>	lipnicovité
11	psárka luční	<i>Alopecurus pratensis</i>	lipnicovité
12	bojínek luční	<i>Phleum pratense</i>	lipnicovité
13	trojštět žlutavý	<i>Trisetum flavescens</i>	lipnicovité
14	ovsík vyvýšený	<i>Arrhenatherum elatius</i>	lipnicovité
15	pohánka hřebenitá	<i>Cynosurus cristatus</i>	lipnicovité
16	psineček obecný (tenký)	<i>Agrostis capillaris (tenuis)</i>	lipnicovité
17	lipnice luční	<i>Poa pratensis</i>	lipnicovité
18	srha laločnatá	<i>Dactylis glomerata</i>	lipnicovité
19	úročník bolhoj	<i>Anthyllis vulneraria</i>	bobovité
20	štírovník růžkatý	<i>Lotus corniculatus</i>	bobovité
21	čičorka pestrá	<i>Securigera (Coronilla) varia</i>	bobovité
22	tolice dětelová	<i>Medicago lupulina</i>	bobovité
23	kohoutek luční	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	hvozdíkovité
24	hrachor luční	<i>Lathyrus pratensis</i>	bobovité
25	vikev ptačí	<i>Vicia cracca</i>	bobovité

Fotodokumentace projektu

Projekt č.: 141004 - Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin

objekt: stav ve školní botanické zahradě v Dalovicích před založením zdrojových ploch autor: Martin Lípa, květen 2009

Projekt č.: **141004 - Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin**
objekt: Pohled do školní botanické zahrady v Dalovicích od vchodu

autor: Martin Lípa, červen 2010

Projekt č.: **141004 - Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin**
objekt: zvonek broskvolistý ve školní botanické zahradě v Dalovicích

autor: Martin Lípa, červenec 2010

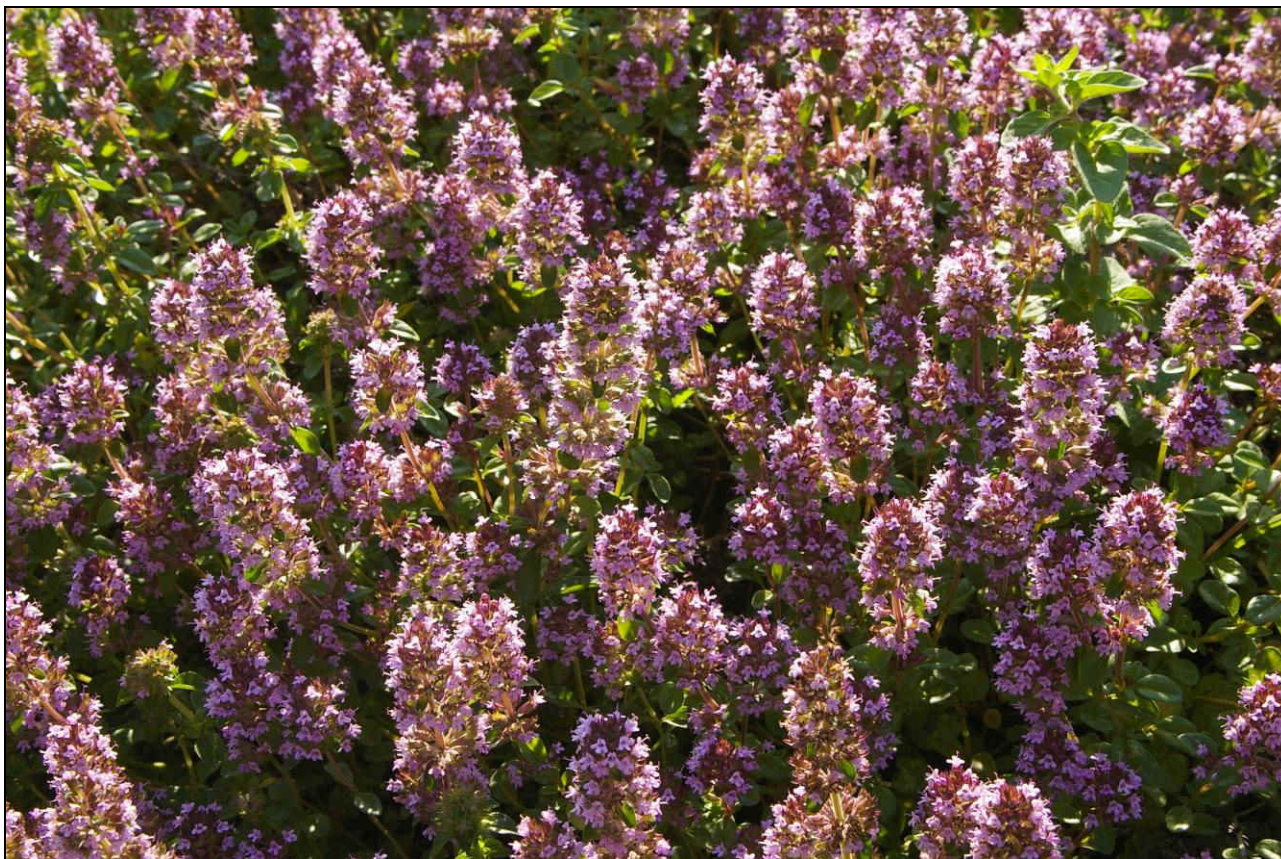

Projekt č.: **141004 - Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin**
objekt: Pohled na zdrojové plochy lučních rostlin ve školní zahradě v Dalovicích

autor: Martin Lípa, červenec 2010

Projekt č.: **141004 - Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin**
objekt: zdrojová plocha chrpy čekánku včetně popisky pro ekologickou výchovu
autor: Martin Lípa, červenec 2010

Projekt č.: **141004 - Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin**
objekt: mateřídouška polejovitá ve školní botanické zahradě v Dalovicích
autor: Martin Lípa, srpen 2010

Projekt č.: **141004 - Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin**
objekt: brigádní výpomoc EC Meluzína RCAB při údržbě zdrojových ploch

autor: Martin Lípa, srpen 2010